

Vergaderjaar 2008–2009

28 625

Herziening van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Nr. 65

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 april 2009

In het Algemeen overleg dat ik op 19 maart voerde met de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) over de Landbouw- en Visserijraad, heb ik toegezegd schriftelijk te reageren op de petitie van de zogenoemde «vetmelkers», die mij tijdens dat Algemeen Overleg (AO) is overhandigd.

De petitie bevat een aantal elementen waar het handelen van mij en mijn ambtsvoorganger, dan wel het ministerie van LNV aan de orde komt. Op die onderdelen zal ik ingaan. Op 24 maart heeft op ambtelijk niveau overleg plaatsgevonden met een delegatie van de vetmelkers, waarin zij hun petitie nader hebben toegelicht. Mijn reactie is mede op die nadere toelichting gebaseerd.

1. Beweerdelijke grove fouten

De centrale klacht in de petitie betreft de brieven van 15 en 19 februari 2007 van mijn ambtsvoorganger aan de individuele vetmelkers. Hierin zouden grove fouten zijn gemaakt die tot op de dag van vandaag niet zijn hersteld, en beloftes die daarin zijn gedaan zouden nog steeds niet zijn nagekomen. Het betreft de brieven waarin aan de vetmelkers een tweetal opties is geboden om de registratie van hun melkquotum bij het Productschap Zuivel te laten aanpassen. De vetmelkers stellen nu dat zij aan deze brieven de toezegging mochten ontlelen dat zij met gebruikmaking van één van deze opties een zelfde hoeveelheid melk heffingvrij zouden kunnen blijven leveren als voor de wijziging van de vetcorrectieregels. De «grove fouten» waarvan de petitie in dit verband spreekt, betreffen de in de brieven genoemde cijfers met betrekking tot de omvang en de vetreferentie van het vervangende quotum.

Ik stel vast dat betrokkenen meer in bedoelde brieven willen lezen dan wat er daadwerkelijk is aangeboden. In de interpretatie die de vetmelkers nu wensen te geven aan de brief zou mijn ambtsvoorganger hebben toegezegd dat de wijziging van de vetcorrectieregels in feite voor de vetmelkers

zonder gevolg zou blijven. Dit is echter niet wat is toegezegd, en de brief is wat mij betreft ook helder. Er wordt een handreiking geboden omdat was gebleken dat in een aantal gevallen het bestaande quotum in kilogrammen door de toepassing van de negatieve vetcorrectie niet kon worden volgemolken, uitgaande van melkproductie met een vetgehalte rond het nationaal gemiddelde, respectievelijk met het vetgehalte dat de desbetreffende vetmelker in het superheffingsjaar 2006/07 realiseerde (de zogenoemde opties A en B). In de brieven staat expliciet, geïndividualiseerd per vetmelker, waar het bod in kilogrammen en met bijhorende vetreferentie precies op uitkomt. In de brief die mijn ambtsvoorganger op 16 februari 2007 aan de Kamer zond, is ook aangegeven dat de geboden opties zeker niet steeds een alomvattende oplossing inhouden in die zin dat zonder verdere investeringen in quotum de bedrijfsvoering ongewijzigd zou kunnen worden voortgezet. De optie met een nieuw referentievetgehalte afhankelijk van het eerdere leveringsvetgehalte, bood de mogelijkheid aan de desbetreffende vetmelkers de 25% vetcorrectie optimaal te gebruiken, ervan uitgaande dat het leveringsvetgehalte hetzelfde zou blijven. In de praktijk is echter gebleken dat vetmelkers melk met hogere vetgehalten zijn gaan leveren.

Dat betrokkenen met het gebodene niet tevreden waren, was al snel duidelijk. Dit heeft geleid tot nadere besprekingen met de vetmelkers en een AO met de vaste commissie voor LNV in april 2007, waar ik een aanvullende voorziening heb toegezegd. Dat wil echter niet zeggen dat er fouten zouden zijn geslopen in de geboden mogelijkheden tot omzetting door het productschap van de registratie van de quota van de vetmelkers zoals deze per brief op 19 februari 2007 aan de vetmelkers zijn voorgelegd.

Wel is abusievelijk onder de desbetreffende brief een bezwaarclausule vermeld. De brief komt neer op een feitelijk aanbod en is dus geen besluit dat voor bezwaar of beroep vatbaar is, hetgeen later in de procedure ook is komen vast te staan. De vetmelkers stellen dat hen hiermee de kans op een rechterlijke beoordeling van hun casus is ontnomen. Dit is evenwel niet het geval, hetgeen ook mag blijken uit het feit dat de zaak van de vetmelkers inhoudelijk aan de orde is gekomen in een hieronder nader te bespreken rechtzaak.

2. Verplichting tot bieden van oplossingen

In de petitie stellen de vetmelkers andermaal dat ik gehouden zou zijn een oplossing voor hun situatie te bieden. Die oplossing wordt gedefinieerd als het toedelen van (extra) quotum aan de vetmelkers ofwel een zodanige overgangsregeling die soelaas biedt zodat de vetmelkers kunnen overleven. Die tweede mogelijkheid vat ik aldus op dat hiermee wordt bedoeld op het voortzetten tot het eind van de superheffing van de door mij voor één jaar geboden overgangsvoorziening, waarbij een deel van de verschuldigde superheffing via de nationale reserve wordt verevend. Dit komt in wezen neer op een vergroting van de heffingvrij te produceren hoeveelheid.

Ik kom tot de conclusie dat dit niet aan de orde kan zijn. In feite wordt mij gevraagd om eenzijdig, vanuit de Nederlandse overheid, de inperking van de negatieve vetcorrectie ten aanzien van de vetmelkers teniet te doen, dus om de vetcorrectiesystematiek van Verordening (EG) nr. 595/2004, zoals zij nu luidt, ten dele haar effect te ontnemen. Dat kan niet aan de orde zijn.

Ik wijs in dit verband ook op het arrest van het Gerechtshof te Den Haag van 11 november 2008, gewezen in een hoger beroep in kort geding

tussen negen vetmelkers en de Staat, waarin de hele casus van de vetmelkers uitvoerig aan de orde is geweest. In onderdeel 7 van dit arrest spreekt het Hof als zijn oordeel uit dat de wijziging van de vetcorrectieregels niet onrechtmatig is wegens schending van het evenredigheidsbeginsel als onderdeel van de algemene beginselen van gemeenschapsrecht. In onderdeel 8 oordeelt het Hof verder dat de Staat niet onrechtmatig heeft gehandeld door geen voorziening te treffen op grond waarvan de vetmelkers uit de nationale reserve aanvullende quota kunnen krijgen om de voor hen ernstige gevolgen van de afschaffing van de negatieve vetcorrectie op te vangen.

Zoals ik ook in het AO van april 2007 al aangaf, zouden de door de vetmelkers gewenste verdere voorzieningen ten laste moeten komen van de nationale reserve. Het is mijn beleid, evenals dat van mijn voorgangers, steeds geweest om die reserve tot het absoluut nodige minimum te beperken om de Nederlandse melkveehouders in staat te stellen optimaal gebruik te maken van het Nederlandse landenquotum. Dit betekent ook dat verdergaande voorzieningen voor enkelen tot gevolg zouden hebben dat daarvoor voor de hele sector inhoudingen op het quotum moeten plaatsvinden.

3. Initiatief voor de inperking van de vetcorrectie

In de petitie wordt gesteld dat Nederland het voorstel tot beperking van de negatieve vetcorrectie heeft ingediend, hetgeen vanuit het ministerie steeds zou zijn ontkend. Deze stelling behoeft naar mijn oordeel nuanceering.

De vetmelkers hebben zich altijd op het standpunt gesteld dat de wijziging van de vetcorrectieregels een «opzetje» zou zijn geweest vanuit de rest van de Nederlandse melkveehouderij, respectievelijk het ministerie en het Productschap Zuivel. Dit is evenwel niet het geval, hetgeen vanuit het ministerie ook steeds is aangegeven. Het ministerie en het productschap zijn er wel steeds helder in geweest dat de wijze waarop van de negatieve vetcorrectie gebruik werd gemaakt niet paste in het stelsel van de superheffingsregeling en hebben nimmer ontkend dat zij dit standpunt ook in besprekingen met de Commissie hebben geuit. Dit onder andere in het kader van een door de Commissie in juni 2006 aan het Beheerscomité Zuivel voorgelegd ontwerp tot wijziging van Verordening (EG) nr. 595/2004, waarin mede de negatieve vetcorrectie aan de orde was. Het initiatief tot aanpassing van de vetcorrectieregels is dan ook wel degelijk van de Commissie gekomen. Nederland en andere lidstaten vonden echter, gelet op de ervaringen in de nationale toepassingspraktijk, dat het Commissievoorstel niet alle onderdelen van die toepassingspraktijk voldoende afdekte, waarna een aanpassing van het voorstel heeft plaatsgevonden en waaruit de huidige regeling is ontstaan.

4. Tot slot

In het AO van april 2007 heb ik bij wijze van overgangsmaatregel toegezegd een deel van de verschuldigde superheffing voor het toen net gestarte quotumjaar 2007/2008 via verevening ten laste van de nationale reserve te laten brengen. Het productschap heeft hier bij de verzending van nota's voor de superheffing verder uitvoering aangegeven.

Op deze wijze is, naast de door de verordening al gegeven overgangstermijn, voorzien in een extra jaar waarin enig respijt aan de vetmelkers is gegeven om hen in staat te stellen hun bedrijfsvoering aan te passen aan de gewijzigde regels. Deze overgangsmaatregel was in overeenstemming met hetgeen ik aan de Kamer in het AO heb toegezegd en is ook door de rechter, zoals hierboven aangegeven, als voldoende beschouwd. Tot verdergaande tegemoetkomingen ben ik gehouden noch bereid, gelet op

de consequenties die dit zou hebben voor de nationale reserve en ook omdat de door de vetmelkers gewenste oplossingen erop neer zouden komen dat aan de inperking van de vetcorrectie, waartoe op Europees niveau is besloten en waarvan de rechter uitgaat van de rechtmatigheid, door mij effectief geen gevolg zou worden gegeven. Ik ben mij ten zeerste bewust van de ingrijpende gevolgen die de gewijzigde verordening heeft voor de betrokkenen. Ik stel evenwel ook vast dat de door mij op onverplichte basis gegeven extra aanpassingstijd in het algemeen niet door betrokkenen is benut om hun bedrijfsvoering aan de nieuwe situatie aan te passen, hetzij via quotumtransacties, hetzij door wezenlijke aanpassingen in de productievolumes. De moeilijke situatie waarin die betrokkenen zich thans bevinden is dan ook in mijn ogen niet alleen de resultante van de gewijzigde verordening, maar ook van individuele bedrijfsbeslissingen.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg